

Nr 31

Av herr Gustafsson i Borås, om ändring av vägtrafikförordningens bestämmelser om förmyndaransvar.

Enligt vissa bestämmelser i vägtrafikförordningen åligger det ägare till motorfordon att tillse att vissa registrerings- och anmälningsplikter beträffande motorfordon fullgöres inom viss tid. Enligt andra bestämmelser i vägtrafikförordningen åligger det vidare ägare att tillse att fordonet är utrustat på visst sätt. Underlåtenhet att fullgöra dessa skyldigheter är straffsanktionerat.

Beträffande förseelse mot skyldigheten att tillse att fordonet är utrustat på visst sätt gäller, att ägare kan exculpera sig. Detta innebär att han skall gå fri från straff om han kan visa att han gjort vad som på honom ankommit för att förhindra fordonets brukande. Bevisbördan åvilar alltså den misstänkte. Sådan exculpationsmöjlighet föreligger däremot inte när det gäller förseelse mot anmälnings- och registreringskyldigheten.

I 70 § 2 mom. vägtrafikförordningen föreskrives vidare att om fordonet civilrättsligt äges av en omyndig så skall de för ägare stadgade ansvarsbestämmelserna äga tillämpning å förmyndare eller annan laga målsman. För förmyndare eller laga målsman föreligger sålunda ett strikt ansvar.

Detta sistnämnda stadgande för med sig att förmyndare i ett stort antal fall skall ådömas ansvar för åtgärder som vidtagits av deras myndlingar. I dagens samhälle blir det alltmer vanligt att unga, omyndiga personer äger och brukar motorfordon. Redan från femton års ålder kan personer föra moped, från sexton års ålder motorcykel och från aderton års ålder bil. Ett stort antal affärstransaktioner mellan omyndiga förekommer beträffande motorfordon. De omyndiga företar också ofta olika slags ingrepp med sina motorfordon, t. ex. s. k. trimning av mopeder.

Det ligger i sakens natur att det många — för att inte säga de allra flesta — gånger är praktiskt omöjligt för målsman att kontrollera huruvida den omyndige äger motorfordon, huruvida föreskriven anmälnings- och registreringskyldighet är fullgjord samt om fordonen är i föreskrivet skick utrustade och icke några otillåtna ingrepp vidtagna med dem. Även om man väl kan förstå bakgrunden till stadgandet om målsmannansansvaret i dessa fall — nämligen en välmotiverad önskan att tillse att även motorfordon ägda av omyndiga är utrustade och registrerade på det sätt lagen föreskriver — måste man likväl finna att det i många fall förefaller orimligt att förmyndaren skall straffas för en sak han inte kunnat ha kunskap om. De omyndiga flyttar ofta på sig nu för tiden, de bor inte längre hemma, och även om de gör det är det inte säkert att den omyndige sysselsätter sig med sitt motorfordon på ett sådant sätt att förmyndaren kan kontrollera vad

på honom åligger. Ungdomarna köper och säljer fordon utan att härom underrätta förmyndaren, som ju kanske inte alltid är positivt inställd till denna "affärsverksamhet".

Det finns vissa allmänna möjligheter för förmyndaren att undgå straffansvar. Polisen kan under vissa förutsättningar meddela rapporteftergift. Åklagaren kan enligt rättegångsbalkens bestämmelser besluta att icke tala å brottet om den misstänktes lagföring inte är påkallad ur allmän synpunkt. Slutligen kan vederbörande domstol enligt brottsbalken eftergiva påföljd därest det på grund av särskilda omständigheter finnes uppenbart att påföljd för förseelsen ej är erforderlig.

Starka skäl talar emellertid enligt min mening för att man direkt i vägtrafikförordningen inför ett stadgande som innebär en uppmjukning av förmyndaransvaret, även om detta måhända inte helt kan avskaffas. I 70 § 2 mom. vägtrafikförordningen skulle t. ex. kunna inarbetas en bestämmelse att ansvar för förmyndare eller laga målsman inte skall inträda därest skäl talar mot påföljd. Ett så utformat förmyndaransvar skulle bättre svara mot den utveckling som på senare tid förekommit beträffande ungdom och motorfordon.

I detta sammanhang må dessutom omnämnas, att riksåklagarämbetet redan i samband med mopedutredningens betänkande i sitt remissyttrande uttalade att ämbetet funnit det önskvärt med en översyn av bestämmelserna om målsmannans ansvar.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av vägtrafikförordningens förmyndaransvar att nuvarande bestämmelser uppmjukas.

Stockholm den 12 januari 1966

Axel Gustafsson